

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet-

és

Nyugat-

Kanada Magyar Újság

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORRURY
OTTAWA
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUDBURY
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA. 1930. ÁPRILIS 10. CSÜTÖRTÖK

NO. 15. SZAM

PHYSICIAN IN CITIZEN TALK

DR. HODGINS OF WINDSOR IS HEARD BY CANADIAN HUNGARIAN CLUB

Reprinted from "The Border Cities Star" Windsor, Ont.

NEW ARRIVALS ARE URGED TO HELP MAKE ADOPTED LAND BETTER

Upon the request of Dr. E. Molnár one of the most able leaders of the Hungarians in Eastern Canada, Dr. Hodgins, well known physician of Windsor, Ontario, gave a remarkable lecture of general interest in the Hall of the Presbyterian Church, which read as follows:

"I am pleased to have the privilege of speaking to you on the subject of Canadian citizenship, and I am sorry I cannot address you in your own native tongue, but I will endeavor to do it in simple language.

"First I want to give you an idea of the vastness of this great country — Canada, with her natural resources, her enormous area stretching across the widest part of North America. Not until one has traveled from Nova Scotia to British Columbia can he understand how vast a section of the new world constitutes Canada. With the exception of Russia, the whole of Europe from Scotland's northernmost island to the end of Italy and from the coast of Portugal to Poland, if placed within the limits of Canada, would so far fall of filling it that there would be room enough for another Europe of the same dimensions. We have the greatest railway system in the world connecting the Atlantic with the Pacific, in addition to Canada's admirable line of steamships, and her great navigable nearness to Japan. Her position on the shoulders of the globe will doubtless take a prominent part in the opening drama of the Orient.

"You, as new Canadian Citizens, must join with us in blazing the trail for a greater Canada. You must make yourselves at home in this new land of your adoption; you must not feel that you are slighted in any way. We want you to realize that you are as welcome as those who come from other parts of the Empire. We want you to join with us in working out the destiny of this great country; it will be the land of your children's birth, they who will be part of the future generation. All Canada asks of us, is that we welcome law-abiding citizens, and that we are industrious. We all should realize that we belong to a part of that great British Empire on which the sun never sets, an Empire whose constitution provides that every man, woman and child, living within her realm, has an equal chance for life's existence.

"There are times, of course, when our constitutional rights have been neglected, or betrayed by those entrusted with the affairs of state, then it is your duty and mine to see that these men shall be replaced by using our franchise on election day. Your duty as a good Canadian is to study both sides of the political question, forming your own conclusion as to what policy is best for the development of Canada, bearing in mind always that your duty as a Canadian is to help build up your country, and to do everything within your power to avoid internal strife among race and creed, because we are a free country and a peace loving people. We respect and admire you for the interest you have already taken and for the part your people have played in our national life. We realize you have the qualifications of good citizenship. It is no easy task to leave your home land and come to a strange country with entirely new surroundings. It takes time for you to adjust yourselves to the conditions here, but we will be patient with you and will be pleased to assist you in any way with Canadian rules and as long as you are living under the British flag, you will always be protected.

We draw no distinction between race or creed, we believe in a united people. Nations are gauged by their

honor and integrity, rather than their army and navy. We as Canadians must work to that end, so that through our honor and integrity we will command the respect of other nations and to establish their trust in us, we must avoid internal strife, we must exclude from our midst those trouble-makers who make their living by causing discontentment among our people, and those who would try to lead you from the path which you have chosen to follow.

(TO BE CONTINUED)

Halálra égetett az áram egy magyart

Welland-i tudósítónk jelenti: — Lemét halálos baleset ért egy port-cobornei magyart, Lukács József sárköz-ujlaki, Szatmár megyei illetőségű honfitársunk személyében. Lukács József a Canadian Furnace Co. Ltd.-nél volt alkalmazásban, amelynek telepén tisztogatási munkákat végezve érte a szerencsétlenség.

Ugyanis egy magasfeszültségű vezetékkel érintett meg, amely nyomban kioltotta az életét. Csütörtökön délután 2 órakor a welland-i katolikus templomban Ft. Ipoly szertartásai mellett helyezték örök nyugalomra. Az Oházában felesége, rekonál, itt Kanadában számos jó barátja gyászolja a halottat.

Két-évi börtön a háromnejű magyarnak!

A Canadian Press hírszolgálati iroda jelenti, hogy Ontario Hamilton városában Burbridge vizsgálóbíró április 4.-én két évnyi súlyos börtönre ítélte Bartók Mihály felsőmagyarországi honfitársunkat, aki ellen bebizonyosodott az a vád, hogy több nejűségben él. A hatósági nyomozás kiderítette ugyanis, hogy míg Bartók a jelenlegi cseh meg szállott területen hagyta első feleségét, időközben Pennsylvania állam McKeesport városában újra megnősült, sőt második feleségétől Kanadába szökött, csak azért, hogy itt harmadszor is "örök" hűséget esküdjön legújabb élettársának. Az egész kanadai sajtó nagy felháborodással vette tudomásul, hogy a magyarok még Kanadába is magukkal hozzák "örök" szokásaikat!

RENGETEG KÁRT FOGNAK OKOZNI A PONDROK

A saskatooni állami rovar-tani állomás vezetőjének legutóbbi kiadott jelentése szerint ez év folyamán rengeteg kárt fogna okozni a prérítartományok a különböző pondrórajták (cutworms, wireworms), nemkülönben a sáska (grasshoppers) és a szalmarágó légy (a wheat stem saw fly). Mig a sáskajárás veszedelme csupán Saskatchewan délnyugati részében forog fenn, addig a pondrók mindhárom prérítartományban sok kárt fogna tenni a vetéseken és konyhakertekben. Ugyancsak nagy gondot fog okozni a gazdáknak a szalmarágó légy, különösen abban az esetben, ha július hónapban ismét nem lesz elegendő csapadék.

Magyarország szövetségre lép a kisantant-ellenes népekkel?

Decker Albert Bécsben tartózkodó angol újságíró lapzártakor érkezett és az amerikai sajtó által is közölt kábeltávirata értelmében a cseh, román és szerb diktatúra, amióta a pápa és az olasz állam között létrejött a megegyezés, a Narodni Dennik szerint sokkal nagyobb veszedelemben forog a "békeszerződés", mint valaha. Ugyanis Lengyelország is szívesen látja egy olyan keresztény alapon létrehozott szövetséget, amely ellensúlyozhatná a trianoni szerződés köpönyege alatt Közép-európát évszázadokkal visszavetett országokat egymáshoz fűzi.

Amellett, hogy a pánszláv és

magasabb műveltségű katolikusok és protestánsok nem tudnak bele nyugodni a cseh, román és szerb diktatúrába, amióta a pápa és az olasz állam között létrejött a megegyezés, a Narodni Dennik szerint sokkal nagyobb veszedelemben forog a "békeszerződés", mint valaha. Ugyanis Lengyelország is szívesen látja egy olyan keresztény alapon létrehozott szövetséget, amely ellensúlyozhatná a trianoni szerződés köpönyege alatt Közép-európát évszázadokkal visszavetett országokat egymáshoz fűzi.

A MAGYAR BARÁT McDONALD

Nem az angol munkáspárti miniszterelnökről írunk ezuttal, hanem a keletkanadai származású, de évek óta Nyugatkanadában működő J.W. McDonaldról, akinek nevét grófiai vörösbetűkkel körtölték világgá az angol napilapok. És miután Mr. McDonald már igen sokat tett a kanadai magyarság érdekében, nekünk is meg kell emlékeznünk népszerűségéről.

Tudják róla egész Albertában, hogy puritán, becsületes és kitünő szervezőtehetség, aki MacLeod városi adóssággal küzdve, lerogyolódott állapotban vette át 1919-ben, mint utógonn megválasztott polgármester és azóta MacLeodból élénk tevékenységű, virágzó várost fejlesztett ahol a polgárság alacsony adók, olcsó közüzemek mellett tiszta városban él.

Tudják, hogy felesége Mrs. Margaret Sommerville McDonald az egész angol birodalomban ismert író, aki nem egyszer szállt síkra a magyar igazságért a kanadai angol sajtóban.

Kevesen tudják azonban, hogy Mr. McDonald ököibe szorított kézzel csak beszélni a trianoni torzszőlőtről és hogy a bájos angol asszonyok könnybe lábad a szeme, valahányszor a magyar gyermekekről hall, akik őseik földjén idegen iskolákban, idegen nyelven kénytelenek tanulni és imádkozni.

Pedig erre minden nap van alkalom a McDonaldék házában, ahol a legkisebb gyermek is magyar mesét könyvet forgat, ahol matyó terítők díszítik a szekrényeket és asztalokat s ahol mindennapos, szívesen látott vendégek.

A SZOVJET KI AKARJA SZORITANI A KANADAI BUZÁT AZ EURÓPAI PIACRÓL

A Southam Press londoni kábeltávirata szerint Oroszország fel akarja venni a versenyt a kanadai búzával egész Európában. Ennek ellenére, hogy legtöbb városban valóságos éheznek a vörös husosfazéktól távolabb eső, tehát a szegény munkások-tályok, a szovjet minden lehetőséget elkövet, hogy megnyerje az európai "buzsuj" gabonapiacot a maga számára.

Legújabb szigorú rendelkezést adtak ki, hogy a jöminőségű kaukázusi, krimeai és alsóvolgali búzát nem szabad az orosz fogyasztók számára liszté őrölni, hanem azt exportálni akarják a kapitalista államok részére. Ezáltal akarják kiszorítani különösen a kanadai bu-

zát még akkor is, ha egész Oroszországban fekete kenyeret kell is a népek ennie. Szerencsére a londoni tőzsde kimutatása szerint az elmúlt évben az orosz export buza csupán egy századrészt tette ki a külföldi gabonaforgalomnak.

de a magyar kérdés és a magyar ember. Mindent pedig abból az alkolomból kell elmondanunk, hogy Mr. J.W. McDonaldot most fényes kitüntetés érte.

Az albertai liberális párt ugyanis a napokban Calgaryban megtartott nagygyűlésén a lemondás folytán megválasztott országos elnöki tisztségre is választotta meg. Miután Albertában jelenleg a liberális párt emberel vannak kormányon, mindnyájan megérthetik annak a nagy jelentőségét, kanadai magyarokra nézve, hogy olyan ember lehet Albertában a kormányzó, aki jobban törődik a magyar ügygel, mint a magyarok közül nagyon sokan és az sem lehetetlen, hogy rövidesen lesz Kanadában egy miniszter, aki szívesen lélekel meg van győződve arról, hogy Ceonka Magyarország nem ország — egész Magyarország mennyország!

A nagygyűlés különben kimondta, hogy a kanadai bevándorlással kapcsolatban helytelennek tart minden olyan akció, hogy a kormány pénzből támogassanak bevándorlókat — még ha angoloktól volna is szó, és helytelennek minősítették minden megkülönböztetést az azelett ügyrevezetést kivánatos és nemkívánatos bevándorlók között.

"Kanadának a bevándorlókat nem származásuk, hanem rátermettségük szerint kell megválogatnia" — ez már az új elnök, a magyarbarát McDonald szelleme.

D. D.

BONYODALMAK INDIÁBAN

Calcuttában ismét fellázadtak a hinduk, mégpedig ezuttal a fuvarosokon esett sérelem miatt. Az angol hatóságok ugyanis ember- és állatvédelmi szempontból megtiltották, hogy a perzelők déli órákban nehéz fuvarozást végezzenek, miáltal magukra haragították a fuvarosokat, akik viszont fellázították a várost és valóságos kis háborusdít játszottak a rendőrséggel, amelynek öt halottja volt.

"A régikanadásoknak joguk van az iskolák irányítására"...

Ez volt a Saskatoonban megtartott katolikus iskolabizottsági nagygyűlésnek az a megállapítása is, hogy mindenütt, ahol apácák tanítanak, a tanulók és általában a vidék lakosságának óriási többsége katolikus és így teljesen alaptalan a jelenlegi kormányzat az a mentegő indoklás, mintha az iskolák vallásaitanítását "közkeletre" hajszolná keresztül.

Bennünket magyarokat már abból a szempontból is érdekel a saskatoonban megtartott katolikus iskolabizottsági nagygyűlés, mert nem voltak angol szónoki képességekkel megáldva.

Leszögezte továbbá azt is a nagygyűlés, hogy csakis vallási türelmeséggel lehet a tartomány nagy iskolakérdésait megoldani és egyuttal felhívta a kormány figyelmét, hogy rossz akaratú vagy elvakult agitátorok tudják csak azt a felekezeti békét megbontani, ami az elmúlt évtizedeket jel-

lemelte. Nem kevésbé fontos a nagygyűlésnek az a megállapítása is, hogy mindenütt, ahol apácák tanítanak, a tanulók és általában a vidék lakosságának óriási többsége katolikus és így teljesen alaptalan a jelenlegi kormányzat az a mentegő indoklás, mintha az iskolák vallásaitanítását "közkeletre" hajszolná keresztül.

LEGUJABB HIREK

DEPORTALJÁK A HIVATÁSOS BOLSEVIKI AGITÁTOROKAT, a mint azt a Canadian Press jelenti Torontóból. Ferguson ontariói miniszterelnök már tanácskozással tartott King bírodalmi miniszterekkel és Egan bevándorlásiügyi államtitkárral aziránt, hogy ezután minden olyan kommunista deportálhassanak, aki látja a kanadai törvényt és az államrend ellen — tekintet nélkül arra, hogy polgár-e vagy nem.

A VILÁGHÍRO MAGYAR LASZLÓ FÜLÖP, a földkeresés egyik legkeresettebb arcképfestője, aki ugyszólván minden uralkodó és politikai valamint közgazdasági vezérényiségének képmását megörökítette: nagy kitüntetésekben részesült, amennyiben a Royal Society of British Artists elnökévé választotta. Ez az első eset, hogy nem angol származású művészt választottak meg a brit szépművészeti társaság élére.

ÓRIASI LELKEBEDESSÉ FOGADTA AMERIKA MAGYARSÁGA a "Justice for Hungary" postarepülőgép látogatásait. Mult szombaton délután sok ezerre rugó tömeg üdvözölte a newyorki repülőterre érkező Magyar Sándor pilótát, aki hétfőn újra utrakelt, hogy végiglátogassa a nagy magyar városokat egészen Chicagóig, ahova virágvárnápra várják. Az amerikai és kanadai bélyeggyűjtők körében máris nagy érdeklődés nyilvánult meg — siesen tehát megrendelni levelezőlapját!

GANDHI, A HINDUK VEZNA PROFETAJA hosszú gyaloglás után megérkezett követőivel Jalalpurba és az angolok által hozott törvényekkel szemben sőt gyűjtött a tengerparton, hogy azt adó nélkül hozza forgam-ba. Mikor a helyszínrre kirendelt karhatalom intézkedésének a tömeg sem akart engedelmessé válni, Gandhi három főemberét, valamint fiát leartóztatták, őt magát azonban szabadon hagyták, pedig már nagyon szorított arra, hogy mártírágával lángaborítja Indiát.

MEGKEZDÖDÖTT A VETES a prérítartományok egyes vidékein, sőt egy Harris, Saskatchewan-beli farmer már 200 akér buzatáblát vetett be április elején. Bár legtöbb helyütt remélik, hogy a sok hó után elég nedves lesz a talaj, egyes esetekben 6—8 inch mélyen teljesen száraz a föld úgy-ogy a gazdáknak esőre volna szükségük.

A VAMOROK GÖLYÖJA ELLÖTTE Jurecke István 24 éves windsori akos állkapcsát, amikor a szerencsétlen fiatalember ki akart szállni a La Salle-i parton, amelyet éppen tűz alatt tartottak az amerikai fiáncok. Még nem sikerült megállapítani, hogy milyen szándékkal csónakázott Jurecke éjnek idején a Detroit folyón és bár nem találtak nála szeszt, valószínűk tartják, hogy tilosban járt.

SZÖRNYETHALT EGY MUNKÁS A SASKATOONI csatornamunkáto-knál, amidőn egy 200 fontos fagyott földtömeg ráesett. A 28 láb mélyen "olgozó munkás társai még idejében félreugorhattak és így szerencsésen megmenekültek a borzalmas haláltól.

HÁROM VADFOGÓ LELE HALALÁT a Peace River fagyos vízében halt heftőn, amidőn egész téli rettenetes magányuk után a messze észak-olgozó munkás társai még idejében félreugorhattak és így szerencsésen megmenekültek a borzalmas haláltól.

FELMENTETTE A BÍRÓSÁG az ANYAGYILKOS LEÁNYT, kiről kiderítették az orvosszakértők, hogy elméje megzavarodott. Az ontariói North Bay környékét hetek óta igazalomban tartotta a 15 éves farmerlány rémtette és óriási érdeklődéssel kísérték a tárgyalást, amely végül is elmeorvóintézetbe utasította az anyagylkosot.

NYOLC NAP ALATT REPULTE VEGIG AMERIKÁT AZ ELBO "LEGVONAT", amely egy repülőgép által vontatott motor nélküli sárkányból állott. Hawks kapitányé az érdem, hogy az eszmét keresztülvitte és ezáltal újabb világrekordot állított fel a repülés terén.

MAGYAR ZENÉT KÖZVETÍTŐ RADIOÁLLOMÁSOK igazgatóságának, Montréal, Toronto, Winnipeg, Fleming, Regina Saskatoon Calgary valamint, Minneapolis, Chicagó, Cincinnati, Detroit, Cleveland Buffalo és New Yorkba lapunk szekerestőse a kanadai magyar rádióhallgatók nevében le-velelleg ismét köszönetet mondott, egyben megkérve az illető állomásokat, hogy a jövőben magyar műsorait idejét lehetőleg előre közöljék lapunk útján a kanadai magyarsággal.